
	УНИВЕРЗИТЕТУ У БАЊОЈ ЛУЦИ ПРИРОДНО- МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ		
	Додипломске академске студије		
	Студијски програм(и):	Биологија Наставни смјер / Општи смјер	

Назив предмета	Физиологија биљака			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ЕЦТС бодова
1Ц13БОС201	обавезни	Пети/шести	2+3/2+2	10
Наставник	др Тања Максимовић, доцент			

Условљеност другим предметима: Биологија ћелије, Анатомија биљака, Морфологија, Биохемија	Облик условљености
	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:
<p>Циљ и задаци овог предмета је усвајање основних знања о животним процесима биљака, а то су: грађа, структура и хемијски састав биљне ћелије, процеси усвајања, транспорта и одавања воде, усвајање, транспорт и асимилација минералних материја, као и основне биохемијске процесе везане за примарну продукцију биљака - фотосинтеза и дисање; на процесе, растења, развића и размножавања и отпорности биљака на неповољне услове животне средине.</p>

Исходи учења (стечена знања):
<p>Студенти ће бити упознати са основним методама за одређивање макроелемената у биљном материјалу. Стећи ће основна знања за одређивање интензитета фотосинтезе и дисања као и праћења различитих абиотичких фактора на животне процесе биљака. Стећи ће знања о улози и значају воде у физиолошким процесима биљака, процесима морфогенезе, укључујући размножавања биљака и факторима који ове процесе регулишу – биљни хормони и сензорски пигменти. Посебна сазнања студенти ће стећи о утицају неповољних еколошких чинилаца (суше, температуре, соли, зрачења, болести и штеточина) на животне процесе биљака и њихову морфолошку и физиолошку адаптацију на те стресне услове.</p>

Садржај предмета:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Физиологија биљака-дефиниција и предмет проучавања, однос према другим наукама и могућност примјене. Извор података и литература. Упознавање са поглављима који ће се током семестра обрађивати. <i>Рад у физиолошкој лабораторији (правила, прибор и опрема)</i> 2. Биљна ћелија. Структура и функција ћелије. <i>Пропустљивост ћелијских мембрана.</i> 3. Хемијски састав биљака: Минерални састав, органска једињења, секундарни метаболити. <i>Одређивање концентрације ћелијског сока помоћу рефрактометра.</i> <i>Плазмолиза. Облици плазмолизе. Одређивање осмотског потенцијала помоћу плазмолизе.</i> 4. Вода: Структура и особине воде. Вода и биљна ћелија. <i>Одређивање садржаја воде у биљном материјалу. Слободна вода и хигроскопна влага.</i> 5. Водни баланс биљака-усвајање, кретање и одавање воде. <i>Водни потенцијал. Мјерење водног потенцијала.</i> <i>Одређивање броја и величине стома.</i> <i>Одређивање интензитета транспирације.</i> 6. Минерална исхрана: Подјела минералних елемената и њихово усвајање. <i>Одређивање садржаја минералних и органских материја. Одређивање минералних елемената.</i> <i>Гајење биљака у вјештачким условима.</i> 7. Минерална исхрана: Неопходни макроелементи, физиолошка улога, недостаци и посљедице. <i>Симптоми недостатка појединих минералних елемената.</i> <i>Узимање и припремање просјечног узорка биљног материјала за хемијску анализу.</i> 8. Минерална исхрана: Микроелементи, Физиолошка улога, недостаци и посљедице. <i>Одређивање садржаја калијума помоћу пламеног фотометра.</i> <i>Одређивање садржаја азота по методу Kjeldahl.</i> <i>Одређивање садржаја фосфора спектрофотометријском методом.</i> 9. Фотосинтеза. Фотосинтеза виших биљака-опште поставке. Значај свјетлости. Организација фотосинтетичког апарата. Фотосинтетички пигменти. Свјетлосне реакције.

Одређивање садржаја пигмената хлоропласта спектрофотометријском методом.

10. Фотосинтеза: Свјетлосне реакције.
Одређивање интензитета фотосинтезе.
11. Фотосинтеза: Тамне реакције: Циклус угљеника: C_3, C_4 , САМ. Транспорт асимилата и њихова прерасподјела.
Раздвајање пигмената хлоропласта папирном хроматографијом.
12. Фотосинтеза: Екологија фотосинтезе: биотички и абиотички фактори који утичу на фотосинтезу.
Одређивање површине листа.
13. Дисање: Супстрат дисања. Анаеробно и аеробно дисање.
Одређивање интензитета дисања по методу Voisen-Jensena.
14. Дисање: Енергетски баланс дисања, показатељи дисања.
Одређивање активности амилаза из екстракта проклијале пшенице.
15. Утицај еколошких фактора на дисање. Економски значај дисања.
Одређивање активности нитрат-редуктазе.
16. Физиологија растења и развића. Растење биљака. Биљни хормони, ауксини, гиберилини, цитокинини, етилен, абсцисинска киселина.
Доказивање ослобађања етилена из зрелог плода.
17. Остале природне и синтетизоване супстанце растења. Алелопатија.
Доказивање алелопатских односа између биљака.
18. Развиће биљака. Фазе развића. Свјетлосна контрола развића. Морфогенеза. Фитохром, криптохром и њихове функције.
Методe мјерења растења биљака.
19. Развиће биљака: Вернализација, сенесценција и абсцисија.
Мјерење запремине и површине корјеновог система.
20. Покрети биљака. Индуковани покрети; Тропизми, настије.
Доказивање фототропизма, доказивање термонастија, сеизмонастија и позитивног геотропизма корјена.
21. Аутономни покрети биљака. Биолошки часовници.
22. Размножавање биљака. Физиологија полена и јајне ћелије.
Утицај свјетлости и температуре на клијање сјемена.
23. Опрашивање и оплодња. Развиће сјемена и плодова
Утицај влажности и концентрације спољашњег раствора на клијање сјемена.
24. Дуговјечност сјемена. Мировање сјемена. Клијање сјемена.
25. Физиологија вегетативног размножавања биљака и биотехнологија.
26. Физиологија отпорности. Физиолошке основе отпорности. Отпорност према суши, Високим и ниским температурама и отпорност према мразу.
Заштитно дејство шећера на протоплазму при ниским температурама.
27. Осморегулација: конзервација воде, модификације листа, компатибилни растворци.
Пролин као физиолошко-биохемијски параметар отпорности биљака према стресу.
28. Отпорност биљака према солима, јонима и рН. Отпорност биљака према зрачењу (UV и јонизујућа зрачења).
29. Отпорност биљака на загађеност ваздуха. Отпорност биљака на болести и штеточине.
30. Интеракције између биљака и између биљака и других организама.

Методe наставe и савадавање градива:

Стручна знања и способности ће се обезбједити кроз предавања, лабораторијске вјежбе и семинарски рад.

Литература:

1. Krstić, B., Oljača, R., Stanković, Ž. (2008): *Ekofiziologija biljaka: Mehanizmi adaptacija biljaka na nepovoljne činioce*. Izdavači: Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Banjoj Luci i Prirodno-matematički fakultet, Univerzitet u Novom Sadu.
2. Maksimović, T., Stanković, Ž. (2009): *Praktikum iz fiziologije biljaka*. Prirodno matematički fakultet u Banjoj Luci, Banja Luka.
3. Nešković, M., Konjević, R., Ćulafić, Lj. (2003): *Fiziologija biljaka*. NNK-International, Beograd
4. Stanković, Ž. (2010): *Fiziologija biljaka*. Državni univerzitet u Novom Pazaru, Novi Pazar
5. Stanković, Ž., M., Krstić, B., Erić, Ž. (2006): *Fiziologija biljaka*. Prirodno matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju, Novi Sad.
6. Taiz, L., Zeiger, E. (2006): *Plant Physiology*. Fourth edition. Sinauer Associates. Sunderland, U. S. A.

Облици провјере знања и оцјењивања:

Провјера знања се обавља писмено у облику теста и колоквијума на вјежбама 2 пута у току семестра. Завршни испит се полаже практично (вјежбе) и усмено (или у виду завршног теста). Положен практични испит представља услов за приступање усменом испиту.

Вјежбе	10	Тестови	20	Завршни испит
Семинарски рад	10			60

Посебна назнака за предмет:

Име и презиме наставника који је припремио податке: др Тања Максимовић, доцент

